

Koristni nauki

Na zadnjem kongresu Italijanske socialistične stranke, ki je bil pred kratkim v Rimu, je odločno zmagala tista strankina struja, ki zagovarja dosedanje sodelovanje socialistov z ostalimi strankami leve sredine (kršč. demokrati, socialdemokrati in republikanci) na vseh ravneh in zlasti v osrednji vladi. Ta kongres torej pomeni dokončni prelom s tako imenovano maksimalistično politično koncepcijo, ki je bila ena najvidnejših značilnosti Italijanske socialistične stranke in zaradi katere je v zgodovini te stranke prišlo do mnogih notranjih sporov in bojov ter razkolov. Vse to pa je seveda hudo slabilo strankino moč in zlasti njen vpliv na politični razvoj v državi.

Po maksimalistični koncepciji bi smeli socialisti sodelovati z drugimi političnimi strankami le tedaj, ko bi te v celoti sprejele socialistični program. Sodelovanje v drugačnih pogojih bi po takem pojmovanju pomenilo odstop od bistvenih strankinih načel zatajitev strankine preteklosti, »socialdemokratizacijo socialistične stranke«, kar bi imelo za posledico, da bi se onemogočila izgradnja socialistične družbe in države.

Struja, ki je na kongresu v Rimu zmagala, pa je mnenja, da takšno gledanje ni stvarno in stvari socializma celo škodljivo. Ni stvarno zato, ker je nemogoče zahtevati, da bi se druge stranke odpovedale svojim programom in si v celoti osvojile socialističnega; stvari socializma pa škodljivo zato, ker je nemogoče, da bi se v življenju države in družbe uveljavila kaka točka socialističnega programa, če je stranka vedno in povsod v opoziciji, oziroma če so vsa vodilna mesta v nasprotnikovih rokah.

Politično mnogo bolj modro je — pravijo Nenni in njegovi prijatelji, ki imajo sedaj večino v stranki — če sodelujemo v koalicijski vladi, katere program ni v nasprotju z bistvenimi načeli socialistične stranke ali celo vsebuje več njenih programskih točk. To pomeni začetek izvajanja strankinega programa in, kar je zelo važno, omogoča, da socialistične množice po svojih predstavnikih sodelujejo pri vodstvu javne uprave in sodelujejo o lastni usodi.

V konkretnem italijanskem primeru pomeni zmaga takšnega stališča nadaljnjo demokratizacijo vsega javnega življenja in zaščito pred nevarnostjo kake totalitaristične involucije.

Izid socialističnega kongresa bo imel, kot vse kaže, svoje posledice tudi v deželi Furlaniji-Juljski krajini, kjer se socialisti pripravljajo, da vstopijo v deželno vlado, ki jo danes sestavljajo le demokristjani in socialdemokrati.

(Nadaljevanje na 3. strani)

ZDA NOČEJO OSTATI OSAMLJENE V VIETNAMU

Ameriški zunanji minister Rusk je pozval v torek na zborovanju ministrov Severnoatlantske zveze v Parizu druge atlantske države, naj učinkoviteje podpro Združene države v njihovem boju v Vietnamu. Ameriški napor za obvarovanje Južnega Vietnama izpričujejo ameriško zvestobo obveznostim svetovnega pomena — je rekel Rusk. Potrebno pa je, da imajo Američani pri izpolnjevanju te svoje obveznosti podporo drugih, drugače bodo komunistične sile dvomile, da so Američani odločeni izpolniti svoje obveznosti kjerkoli na svetu. To se pravi z drugimi besedami — je dejal Rusk — da v primeru, če Združene države ne bi izpolnile svojih obveznosti v južno-vzhodni Aziji, tudi ne bi bilo več zaupanja v Severnoatlantsko zvezo kot v ščit Zahodne Evrope.

Ameriški zunanji minister je tudi naglasil, da skušajo doseči komunistične države v Aziji rešitev vietnamskega vprašanja s silo namesto s pogajanjem. Rekel je, da »obstojajo stiki po raznih diplomatskih kanalih, toda druga stran ne kaže nikake želje po pogajanjih.«

Ruskovim izjavam so pritrdili razni ministri, med njimi britanski obrambni minister in belgijski zunanji minister Spaak. Zlasti ta zadnji je naglasil, da bi morala vsa Severnoatlantska zveza podpreti ame-

riško stališče. Francoski zunanji minister Couve de Murville pa je na zborovanju severnoatlantskih ministrov poročal o svojem nedavnem obisku v Sovjetski zvezi in dejal, da je naletel pri sovjetskih voditeljih na željo po izboljšanih stikih z Zahodom.

Včeraj so razpravljali tudi o takoimenovanem McNamarovem odboru, ki ima nalogo preučiti možnosti medzavezniškega sodelovanja v atomski strategiji Severnoatlantske zveze. O tem vprašanju pa sta se križali mnenji francoskega zunanjega ministra De Murvilla in nemškega zunanjega ministra Schröderja.

Američani, ki nosijo skoraj popolnoma sami odgovornost in breme vojne v Vietnamu in to v obrambi svobodnega sveta pred nevarnostjo agresivnega kitajskega nacionalkomunizma, bi, naravno, radi, da bi tudi njihove zaveznice sprejele del moralne odgovornosti za ta boj zase. In v tem imajo popolnoma prav. Kajti čimdalje bodo ostali Američani v tem boju osamljeni in prepuščeni naključnosti odločitev svojih državnikov, tem bolj bo rasla nevarnost, da se sedanji spopad razširi v vojno s Kitajsko in morda v tretjo svetovno vojno, ker Kitajska igra prav na to karto, da bi osamila Združene države v tem boju, računajoč na splošni odpor sveta proti vojni sploh, pa naj se zdi, da je še tako upravičena.

Sestanek „dvojčkov“ v vesoljskem prostoru

V sredo popoldne ob 14.37 se je Američanom končno posrečilo brez incidenta izstreliti vesoljsko kabino »Gemini 6«, z astronautoma Schirrom in Staffordom. Izstrelitev je bila predvidena za nekaj dni prej, a v nedeljo, tik pred izstrelitvijo, je prišlo do majhne tehnične okvare. Pozneje so odkrili v občutljivih napravah tudi pokrovček iz plastike, ki je blokiral cev za dovajanje plina. Če bi bili raketo izstrelili, bi bila lahko nastala katastrofa. Ni izključena sabotaza in v teku je velika preiskava.

Ob vključitvi kabine »Gemini 6« v krožnico sta bili kabini oddaljeni malo manj kot 2000 km druga od druge, toda zaradi pospeševanja poleta je »Gemini 6« čez šest ur dohitela »Gemini 7« in obe kabini sta preleteli okrog 160 tisoč km čisto skupaj, v minimalni razdalji 1,80 m, medtem ko so se »dvojčki« pogovarjali. Tudi fotografirali so se. Po šestih urah skupnega letenja sta se kabini spet oddaljili na razdaljo 48 km. Ponovno sta se približali v četrtek,

pred povratkom kabine »Gemini 6« na Zemljo.

»Dvojčka« Lovell in Borman sta v vesoljskem prostoru že skoraj 14 dni in sta presegla že pred dnevi skupno število ur, ki so jih prebili doslej vsi sovjetski astronauti skupaj v vesolju. Sovjeti imajo še vedno prednost pred Američani v tehniki »rahlega« pristajanja vesoljskih kabin in tudi v nekaterih podrobnostih pogona raket, medtem ko imajo Američani zdaj prednost v številu, trajanju in natančnosti svojih vesoljskih poletov in tehnike. Tekma se bo seveda nadaljevala. Upajmo, da vedno samo z miroljubnimi sredstvi in v dobro človeštvu.

Težko je sicer videti kako neposredno korist takih vesoljskih poletov in marsikomu je žal za v ta namen potrošene vsote, a bodočnost bo verjetno pokazala, da ti preizkusi niso zaman in da odpirajo človeštvu nove perspektive pri reševanju njegovih problemov v bolj ali manj daljni bodočnosti.

RADIO TRST A

• NEDELJA, 19. decembra 1965, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Pojanu; 10.15 Poslušali boste... Od nedelje do nedelje na našem valu; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Božič na divjem Zahodu«. Napisal Karl May, prevod in dramatisacija Dušan Pertot. Tretji del; 12.00 Nabožne pesmi; 12.15 Vera in naš čas; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... Odmevi tedna v naši deželi; 15.00 Revija Papevk; 15.30 »Več ko bron in cimbele«, radijska drama v treh dej. s prologom, napisal Vinko Beličič. Igrajo člani Radijskega odra, režira Jože Peterlin; 18.30 iz pesniških gajev - Josip Tavčar: »Giacomo Noventa«; 19.00 Koncertne uverture; 20.30 Iz slovenske folklorne - Rado Bednarik: »Pratika za drugo polovico decembra«; 22.10 Pevci in glasbila.

• PONEDELJEK, 20. decembra 1965, ob: 11.35 Radio za šole (oddaja za srednje šole); 12.15 Brali smo za vas, 17.25 Radio za šole (oddaja za srednje šole) — ponovitev; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.30 Manj znane simfončne skladbe Antonina Dvoržaka; 19.15 Poglavlja iz zgodovine slovenske književnosti - Vinko Beličič: »Sorško polje v besedi Simona Jenka«; 20.35 Zvoki, uglašeni na temo; 21.00 Modest Petrovič Mussorgsky (ork. Nikolaja Rimskega-Korsakova); »Boris Godunov«, ljudska glasbena drama v štirih dejanjih. V I. odmoru (približno ob 21.40) Opera, avtor in njegova doba, pripravil Gojmir Demšar.

• TOREK, 21. decembra 1965, ob: 12.00 Iz slovenske folklorne - Rado Bednarik: »Pratika za drugo polovico decembra«; 17.20 Italijanščina po radiju; 18.30 Koncertisti naše dežele; 19.00 Plošče za vas, quiz oddaja, pripravil Danilo Lovrečič; 19.30 Romantične melodije; 20.35 Sodobni motivi; 21.00 Pregled slovenske dramatike, pripravila Jože Peterlin in Josip Tavčar. Peta oddaja; 22.00 Plešite z nami; 23.00 Nova glasba.

• SREDA, 22. decembra 1965, ob: 11.35 Radio za šole (oddaja za I. stopnjo osnovnih šol); 12.15 Pomenek s poslušavkami, pripravila Marjana Prepeluh; 17.25 Radio za šole (oddaja za I. stopnjo osnovnih šol) — ponovitev; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.30 Klavijska glasba. Marijan Lipovšek: Sonata. Izvaja avtor; 18.50 Motivi, ki so mladim všeči; 19.15 Higijena in zdravje, pripravil dr. Rafko Dolhar; 19.30 Slovenski zbori z Goriškega. Koncert smo registrirali v Katoliškem domu v Gorici dne 21. novembra 1965; 20.35 Kulturni odmevi — dejstva in ljudje v deželi; 21.00 Simfonični koncert. V odmoru (približno ob 21.25) Svet umetnosti - Milko Bambič: »Jaslice, žarišče domačega božiča«.

• CETRTEK, 23. decembra 1965, ob: 12.00 Za smeh in dobro voljo. Besedilo: Danilo Lovrečič; 17.20 Italijanščina po radiju; 18.30 Klasični moderne glasbe; 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše; 21.00 »Kristalni otroci«, radijska drama, napisala Ester Nagel, prevedel Ivan Savli; 22.15 Slovenski solisti.

• PETEK, 24. decembra 1965, ob: 11.45 Pevci in ansambli; 12.15 Pomenek s poslušavkami, pripravila Marjana Prepeluh; 17.20 Božične pesmi in običaji beneških Slovencev; 18.30 Iz slovenskega glasbenega življenja v preteklih stoletjih, pripravila Dragotin Cvetko; »Mestni muziki ljubljanski«; 19.00 Pevski zbori Furlanije-Julijske krajine; zbor »Sant' Ignazio« iz Gorice, ki ga vodi Stanislav Jeričič; 19.15 Saša Martelanc: »V pričakovanju nočišnje skrivnosti« — z melodijo in mikrofonom Božiču naproti; 19.35 Zvezdniki lahke glasbe; 20.30 Gospodarstvo in delo; 20.45 Skladbe za virginal in klavičembalo; 21.00 »Kralj z neba«, sedem znamenj ob času rojstva Kristusa Kralja. Na podlagi evangelija in izročila napisal Edvard Gregorin, za radio priredil Mirko Javornik. Igra RO, režira Stana Kopitar; 22.30 Duhovske pesmi; 23.30 Božične harmonije; 24.00 Polnočnica iz župne cerkve v Bazovici.

• SOBOTA, 25. decembra 1965, ob: 8.30 Slovenski zbori; 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojani; 9.50 Božične melodije z vsega sveta; 10.50 Alessandro Stradella (pred. Soresina): Cantata per il SS. Natale, za soliste, zbor in orkester; 12.00 Chopinove in Paganinijeve skladbe; 15.00 Glasbena oddaja za mladino; 16.55 Arthur Honegger: A Christmas Cantata; 17.20 II. Vatikanski koncil, Poročila in komentarji; 17.30 Lepo pisanje, vzori in zgledi mladega rodu, pripravil Ivan Artač; 19.00 Pojeta Connie Francis in Elvis Presley; 19.15 Novela - Marijan Marolt: »Zori noč veselja«; 20.30 Teden v Italiji; 21.00 Lojzka Lombar: »Božič v ljudski pesmi«; 22.30 Koncerti za violino in orkester; 23.00 Pred jaslicami.

Kancler Klaus o odnosih z Italijo

Avstrijski kancler Klaus je po vrnitvi iz Rima, kjer se je z zunanjim ministrom Krejskym udeležil slovesnega zaključka vesoljenga cerkvenega zbora, izjavil, da je potekal njegov razgovor s predsednikom italijanske republike Saragatom, ki ga je imel med bivanjem v Rimu, v vzdušju velike prijaznosti. Rekel je tudi, da je vzbudil sestanek s Saragatom utemeljeno upanje, da se bodo odvijala bodoča pogajanja

KONGRES KRŠČANSKO-DEMOKRATSKIH STRANK

V Taormini se je v nedeljo končalo zasedanje kongresa Evropske zveze krščansko-demokratskih strank. Kongresisti so obravnavali razne teme, razdeljeni v pet komisij. Italijanski zakladni minister Colombo je v nekem svojem govoru poudaril odločenost vseh krščansko-demokratskih strank, da nadaljujejo z delom za evropsko gospodarsko in politično združitev. Podtajnik italijanske krščanske demokracije, Forlani, pa je opozoril na probleme Latinske Amerike in izjavil, da huda socialna neravnovesja na južnoameriški celini odpirajo vrata komunizmu. Forlani je tudi naglasil potrebo po sodelovanju med evropskimi in latinsko-ameriški krščanskimi demokrati, da bi uresničili politiko velike socialne preobrazbe v zavzemanju za idealne svobode in demokracije.

o Gornjem Poadižju »v novem ozračju«. Klaus je dalje izjavil, da bodo dobri osebni odnosi, ki ga povezujejo s predsednikom italijanske vlade Morom, prispevali k temu, da bo lažje doseči rešitev nerešenih problemov med Avstrijo in Italijo.

Kancler Klaus je omenil tudi razgovore, ki jih je imel z Morom in z drugimi krščansko-demokratskimi politikami v zvezi s kongresom Evropske zveze krščansko-demokratskih strank, ki zdaj zaseda v Taormini. Opozoril je tudi na svoj poziv, ki ga je naslovil na kongres, naj bi Evropa dosegla popolno združitev s sporazumom med Skupnim evropskim trgovim, Področjem za prsto trgovinsko izmenjavo in državami evropskega vzhoda in jugovzhoda.

SO SI PREMISLILI?

Indonezijski zunanji minister Subandrio je izjavil, da želi Indonezija začeti pogajanja z Malajo, Singapurom in Severnim Borneom, da bi rešila svoj spor z Malajo. Subandrio je pristavil, da je nastopila sprememba zaradi odcepitve Singapura in zaradi obstoja revolucionarnih sil v Malaji.

Tudi singapurski ministrski predsednik Radžaratnam je izjavil, da je njegova vlada pripravljena na razgovore z Indonezijo z namenom, da bi našli mirno rešitev malajskemu sporu.

Pakistan ponuja Indiji poravnavo

Pakistanski predsednik Ajub Khan je imel te dni v glavnem zboru Združenih narodov v New Yorku govor, v katerem je predlagal Indiji mirno poravnavo vseh indijsko-pakistanskih sporov in sklenitev nenačelnega pakta. Rekel pa je, da mora indijska vlada prej izvesti pogodbo, ki pooblašča prebivalstvo Kašmira, da se lahko posluži pravice do samoodločbe.

Ravno to pa je največja težava v sporu med obema državama. Indija je namreč vedno izjavljala, da je pripravljena, da se pogaja, a ne o položaju v Kašmiru, ker smatra to za svojo notranjo zadevo. Tako stališče je ponovno naglasil pretekle dni indijski ministrski predsednik Šastri v indijskem parlamentu. Vendar se bosta Šastri in Ajub Khan v kratkem sestala v Taškentu v Sovjetski zvezi, na pobudo sovjetskega ministra Gromika.

Kljub vsem simpatijam za Indijo se objektivno opazovalec ne more znebiti vtisa, da je v indijsko-pakistanskem spopadu pravica bolj na strani Pakistana, ki se ne boji plebiscita v Kašmiru in ki je bil napaden. Indijska trdovratnost glede Kašmira lahko drago stane Indijo samo, povzroči pa lahko tudi še hude zapletljave v Aziji. Pri tem pa Indiji nikakor ni potrebno, da si skuša

podjarmiti še tuja ljudstva, saj ima svojega prebivalstva dovolj. V bistvu gre le za vprašanje prestiža in za pojav pohlepa po tuji zemlji, ki je napravil na svetu že toliko gorja.

NOV AMERISKI KREDIT JUGOSLAVIJI

Združene države so privolile v to, da podaljšajo roke jugoslovanskih plačil za vračanje dolgov, ki so zapadli to leto, in tudi tistih, ki bodo zapadli v prihodnjih dveh letih. Gre za ameriška posojila in kratkoročne kredite, ki so bili dani Jugoslaviji. Že prej sta privolili v podaljšanje rokov plačil za svoja posojila Jugoslaviji Italija in Sovjetska zveza.

V Beogradu so z zadovoljstvom sprejeli odgovor Združenih držav na prošnjo Jugoslavije za podporo pri uresničevanju gospodarske, finančne in valutne reforme, ki so jo objavili v Jugoslaviji letos poleti.

Ameriška vlada je dala zdaj Jugoslaviji nov kredit v znesku 57 milijonov dolarjev. Od tega bo šlo 17 milijonov dolarjev za ponovno financiranje zapadlih jugoslovanskih trgovinskih dolgov, drugo pa za nakupe industrijskih naprav in strojev v Združenih državah. V beograjskih političnih krogih pravijo, da bodo pomenili ti krediti krepak prispevek za hitrejšo in učinkovitejšo izvajanje gospodarske reforme.

Ob koncu preteklega finančnega leta je znašal dolg Jugoslavije tujini eno milijardo in 26 milijonov dolarjev. Letni obroki plačil bi se vrteli okrog 200 milijonov dolarjev.

Združene države so dale letos Jugoslaviji (s tem novim kreditom vred) posojil za več kot 175.000.000 dolarjev. Tako so prispevale največji delež k uresničevanju jugoslovanske gospodarske reforme.

TEDENSKI KOLEDARČER

- 19. decembra, nedelja: Urban, Darko
- 20. decembra, ponedeljek: Svetozar, Julij
- 21. decembra, torek: Tomaž, Tomislav
- 22. decembra, sredo: Demetrii, Mitko
- 23. decembra, četrtek: Vlasta, Viktorija
- 24. decembra, petek: Adam in Eva
- 25. decembra, sobota: Božič, Rodan

Izdajatelj: »Novi list« d. z. o. z. • Glavni urednik: Engelbert Besedniak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« — Trst, ulica Sv. Frančiška 20 — telefon 29-477

Živahna debata o proračunu v deželnem svetu

Deželni svet že več dni razpravlja o proračunu za leto 1966. V splošno razpravo je v terek psegel tudi predstavnik slovenske manjšine. Slovenski zastopnik je obžaloval, da niti deželni predsednik niti poročevalec večine nista v svojih poročilih izrecno omenila manjšinskega vprašanja, čeprav »slovensko prebivalstvo živi in se udejstvuje

Koristni nauki

(Nadaljevanje s 1. strani)

Druga značilnost kongresa je načelni sklep, da si bo stranka odslej prizadevala, naj bi prišlo v Italiji do ustanovitve enotne socialistične stranke, ki bi bila sposobna tudi sama prevzeti vso oblast v državi, ob spoštovanju seveda večstrankarskega političnega sistema.

Mislimo, da iz najnovejšega razvoja dogodkov v socialistični stranki izhajajo tudi za slovenske politike v zamejstvu in za naše ljudstvo na splošno nekateri nauki. Eden izmed naukov bi bil predvsem ta, da se moramo zamejski Slovenci organizirati v svoji ali svojih političnih skupinah, če hočemo imeti v javnem življenju vpliv, ki je sorazmeren z našo številčno močjo. S cepljenjem in z utapljanjem po raznih tujih strankah in strančicah ne bomo namreč prišli nikamor, temveč bomo kot koristna budala le služili uveljavljanju in krepitvi vodilnih kadrov posameznih tujih strank in strančič, v katerih se bomo udejstvovali ali zanje glasovali. Če in ko bomo tudi v politiki izbrali svojo slovensko pot, bo dolžnost našega vodilnega kadra, da se ne izloči iz politične igre s tem, da se umakne na trajno protestirajoče in hkrati udobne pozicije, temveč da skuša postati in biti soodločujoči činitelj v vsem javnem življenju.

Okvir, v katerem se taka politika pri nas lahko vodi in izvaja, predstavlja po našem mnenju le Slovenska skupnost. Vsi drugačni poskusi, vse ostale alternative, kot nam ves povojni razvoj pri nas dokazuje, niso privedli nikamor, niso prispevali k rešitvi nobenega bistvenega slovenskega problema. Toda če hočemo, da bo Slovenska skupnost kos svojim nalogi in da bo mogla izbojevati kakšen viden uspeh, jo moramo čimbolj podpreti — moralno in gmotno — zlasti pa zanje glasovati ob volitvah. Zavedati se namreč moramo, da so v demokratičnem sistemu ideje in programi zelo važni, temveč da najboljše ideje in najboljši programi ničesar ne koristijo, če ni dovolj ljudi, ki bi jih uresničevali. D. L.

vzdolž vse meje od Trsta do Trbiža ter znatno prispeva k ekonomskemu, socialnemu in kulturnemu razvoju dežele. Dr. Škerk je poudaril, kako je od vsega začetka izrazil v deželnem svetu željo in upanje, da bi dežela sama ali s pomočjo države skušala pravično rešiti številna vprašanja, ki zadevajo Slovence. Omenil je, kako je med razpravo o proračunu tekočega leta predložil resolucijo, ki obvezuje deželno vlado, naj posreduje pri rimski vladi, paritetni komisiji in drugih organih, naj bi se s pomočjo izvršilnih norm pričela reševati tudi pereča slovenska vprašanja. Deželna vlada je tedaj to resolucijo ugodno sprejela, a je zatem prišla znana rabsodba ustavnega sodišča, po kateri naj bi dežela ne bila pristojna za urejevanje manjšinskih problemov.

Slovenski predstavnik je ponovno poudaril, da se z omenjeno rabsodbo ne more strinjati in da zato smatra še vedno za veljavne in aktualne vse zahteve, ki jih je postavil v deželni zbornici.

V zvezi s proračunom za leto 1966 pa je dr. Škerk predložil še naslednje resolucije:

1. deželni odbor naj se obvezuje, da bo pri razdeljevanju prispevkov kulturnim organizacijam in ustanovam upošteval tudi potrebe slovenskih organizacij;
2. uredi naj se položaj zemljiških knjig;
3. deželni odbor naj se obvezuje, da bo na Tržaškem s primernimi nakazili ustano-

vil perizkusno kmetijsko postajo za vrtnarstvo, cvetličarstvo in živinorejo;

4. deželna vlada naj se obvezuje, da bo že leta 1966 predložila zakonski osnutek, ki bo pravičneje urejeval vprašanje razlaševanja zaradi javne koristi.

Med nadaljnjo razpravo so predsednik Berzanti in pristojni odborniki izjavili, da v glavnem sprejemajo predložene resolucije.

V sredo je komunist Jarc obrazložil resolucijo svoje skupine, ki je pozivala deželni odbor, naj posreduje pri osrednji vladi, da bi izdala izvršilne norme, s katerimi bi se uredili slovenski problemi. V bistvu gre za zahtevo, ki jo je svoj čas že postavil zastopnik Slov. skupnosti. Ker je svetovalec Jarc očital socialistom, da so v zadnjem času postali nekako mlačni do manjšinskih vprašanj, in jih hkrati vprašal, ali ni morda to cena, ki jo morajo plačati za vstop v skupno vlado z demokristjani in socialdemokrati, je nastal med komunisti in socialisti hud prepir in je predsednik zbornice le s težavo mogel pomiriti razburkane duhove. Komunistična resolucija je bila zavrnjena, ker so zanjo glasovali le komunisti, socialisti in predstavnik Slov. Skupnosti.

Ta dan je govoril tudi socialist Pittoni, ki se je med drugim obregnil ob Slov. skupnost, češ da postavlja svoje zahteve le v volilne namene. »Ker gre za hudo izjavo, se bomo k izvajanju socialističnega svetovavca še povrnili.

Stoletnica rojstva „očeta delavcev“ Adolfa Kolpinga

Dne 4. decembra je minilo sto let, odkar je umrl eden velikih socialnih reformatorjev, Adolf Kolping, imenovan »oče delavcev in rokodelcev«.

Rodil se je v revni družini protestantskega pastorja leta 1813 v bližini Kölna ob Renu. Ker niso imeli doma sredstev, se je deček šel učiti čevljarstva obrti. Kot čevljarjski pomočnik je čez dan krpal čevlje, ponoči pa je študiral, dokler ni postal duhovnik in je končal tudi univerzo v Bonnu. Prvo duhovniško službo je dobil v Elberfeldu, prav tam, kjer so ga dolgo let poznali kot pridnega čevljarja.

V tistih letih, okrog 1848, so pretresale vso Evropo socialne in politične revolucije. Socialno vprašanje je postalo pereče. Odnosi med delavci - proletarci in med gospodarji - industrijalci so zavzemali vedno bolj sovražne oblike. Skrajne stranke so skuša-

le izrabljati ta nasprotja v politične name-ne.

Mladi duhovnik Kolping, ves prežet od socialnega čuta do revnih zatiranih, katerih bridko življenje je tudi sam okusil kot čevljarjski vajenec, pomočnik in obrtnik, se je odločil za socialni apostolat. Dne 6. maja 1859 je prvič zbral v neki šolski sobi v Kölnu večje število obrtniških vajencev in pomočnikov, da bi ustanovili društvo za vzajemno pomoč. Slučaj je nanesel, da je imel isti večer le sto metrov proč v neki dvorani Karl Marx shod komunistične stranke.

Kolpingovi vajeniški krožki so se začeli živahno razvijati v duhu pravih krščansko-socialnih načel. V Kolpingovih krožkih so dobivali vajenci in pomočniki vzgojo, pomoč in drugi dom. Njegovo načelo je bilo, vzgojiti dobre ljudi in jih dobre ohraniti; hotel je vcepiti v delavski stan zavednost in čut krščanske pravičnosti.

Začel je izdajati knjižice, koledarje in časopise, katere je po večini sam pisal, dokler mu ni od samega pisanja ohromela desna roka. Neprestano je tudi zidal zavetišča in domove za zapuščene vajence. »Kolpingovih domov« ali rokodelskih hiš je že 450 po Nemčiji in drugod. Nekateri so prav veliki s tiskarnami, učilnicami in zavetišči. Družina »Kolpingovih sinov« šteje že 400 tisoč članov.

V enem izmed mnogih spisov je povedal resnico, da je prav revščina eden izmed najglobljih vzrokov vseh nesreč in socialnih prevratov; v krščanskem duhu je treba deliti ne samo ljubezen, ampak tudi pravico. Papež Janez XXIII. pa je zapisal o njegovem delu: »Koderkoli delajo in molijo Kolpingovi sinovi, tam se izoblikujejo osebnosti v dobro vse človeške skupnosti.«

Poljski škofje za zблиžanje z Nemčijo

Katoliški škofje obeh Nemčij so uradno sprejeli nedavno povabilo poljskih škofov, da se udeležijo na Poljskem slovesnosti za tisočletnico pokristjanjenja poljskega naroda. Hkrati so povabili poljske škofje, naj se udeležijo podobnih slovesnosti v Nemčiji.

Na povabilo poljskih škofov je odgovorilo 42 nemških škofov in trije kardinali. Pismo je datirano iz Rima. V svojem odgovoru so izrazili ganjenost in veselje, ki ga občutijo ob tem povabilu, katero smatrajo za dragocen sad skupnega koncilskega dela. Nemški škofje pravijo, da bo z božjo pomočjo ta razgovor poglobil in utrdil bratstvo med nemškim in poljskim narodom. Pišejo tudi, da z iskreno hvaležnostjo sprejemajo polj-

sko povabilo, da bi se podali kot romarji na božjo pot v Censtohovo in bili deležni veselja poljskih škofov in vsega njihovega naroda. Poljske škofje pa so povabili, naj se udeležijo spominskih slovesnosti leta 1968 na zborovanju nemških katoličanov v Essen in tudi slovesnosti za tisočletnico škofije v Meissenu.

Nemški škofje so se dotaknili v svojem pismu tudi problema ozemelj vzhodno od črte Odra-Nisa, ki jih je zasedla Poljska po zadnji vojni, in pravijo, da noben nemški škof noče nič drugega kakor navezavo bratovskih stikov med obema narodoma, v popolni iskrenosti in v okrilju poštenega dialoga.

Tržaškega

Nabrežina:

Občina prejela izreden prispevek 25 milijonov in pol

Na seji devinsko-nabrežinskega občinskega sveta, ki je bila v torek, je župan Legiša poročal o svojem obisku pri vladnem komisarju dr. Mazzi v petek, 10. t. m. Župan je vladnemu komisarju obrazložil vlogo, ki mu je bila dostavljena konec novembra in v kateri občinska uprava prosi za izredni prispevek 25 milijonov 500 tisoč lir za izvedbo nekaterih važnih nujnih del. Gre v prvi vrsti za zgradnjo novega dohoda v devinski pristan z ureditvijo primerne prostora za pristajanje avtomobilov in za ureditev notranjih poti v ribiškem naselju, Slivnem, Praprotnu in Nabrežini - kamnolomi. Med razgovorom je dr. Mazza sporočil županu, da je prošnjo v celoti sprejel, tako da je občini nakazanih 17 milijonov lir za dela v Devinu, 6 milijonov za dela v ribiškem naselju in 2 milijona in pol za ostale potrebe.

Poleg zadnjega izrednega prispevka je občina Devin-Nabrežina letos prejela od države 23 milijonov lir v okviru gospodarskega načrta in 21 milijonov 150 tisoč za poravnava občinskega proračuna, skupno torej 78 milijonov 750 tisoč lir.

Župan je nato obrazložil predlog, naj se občinski organik razširi z ustanovitvijo sedem stalnih mest. Ta nova mesta bi bila: 1 strojepiska, 1 cestar, 3 smetarji in 2 šolski slugi (v zadnjem primeru gre za spremembo začasnih mest šolskih slug v Devinu in ribiškem naselju v stalna mesta). S tako razširitvijo organika bi se prihodnje leto izdatki za uslužbence povišali za približno 5 milijonov v primeru z letom 1965. Predlog je bil sprejet soglasno.

Svet je nato razpravljal o odborovem predlogu, naj se v mejah, ki jih dovoljuje zakon, poviša dodatni davek na električno razsvetljavo. Povišek, ki bi znašal 5 lir na kilovatno uro, je nujen, ker namerava ob-

činska uprava sprejeti v službo nove delovne moči in ker namerava zlasti izboljšati ekonomski položaj vseh uslužbencev. Posledica obeh ukrepov bo, da se bodo izdatki prihodnje leto povečali za okrog 11 milijonov lir. Če natančno proučimo vprašanje povišanja dodatnega davka, ugotovimo, da bo občina, ki sedaj prejme letno približno 13 milijonov in pol lir od davka na električno razsvetljavo, prihodnje leto imela 6.500.000 lir več dohodkov. Več kot polovico te vsote pa bi šlo v breme štivanske papirnice in bi vsaka družina bila povprečno obremenjena le s 60 lirami mesečno več kot doslej. Odborov predlog je bil sprejet z veliko večino glasov.

POKRAJINSKI PRORAČUN ODOBREN

Posebni prefekturni komisar dr. Miceli je pred dnevi odobril proračun pokrajinske uprave. Odobreni proračun je enak tistemu, ki ga je pripravil pokrajinski odbor, a ki ga pokrajinski svet iz političnih razlogov ni odobril.

STAVKA SOLNIKOV

Za včerajšnji dan je bila napovedana enodnevna stavka tržaških slovenskih šolnikov. Vzroki za protestno stavko so navedeni v izjavi, ki je bila odposlana italijansko-jugoslovanski mešani komisiji. Kar boli slovensko javnost in slovenske šolnike, je dejstvo, da se kljub obljubam in tudi nekaterim zakonskim odločbam še vedno vršijo diskriminacije na račun slovenskega šolstva.

Na Tržaškem ozemlju se še vedno hromijo določbe Londonskega sporazuma glede slovenskih šol. To je še bolj nerazumljivo, ker je tudi tržaški šolski skrbnik prof. Tavella član mešane komisije.

Tržaški sindikat slovenske šole je navedel še več podrobnih točk, ki se tičejo bolj tržaškega šolstva in zaradi katerih so bili prisiljeni stopiti v stavko.

Stavkajočim šolnikom je s posebno brzojavko izrazila polno solidarnost tudi Slovenska skupnost.

OBVESTILO RAZLAŠCENCEM V DOLINI

V torek so se sestali predstavniki konzorcija razlaščencev in odbora za pomoč razlaščencem s predstavniki družbe za naftovod SIOT. Ker so pogajanja v teku, pozivata organizaciji vse prizadete, naj počakajo, da se ta zaključijo. Skupni sestanek vseh prizadetih sklicujeta konzorcij in odbor za pomoč razlaščencem v petek 17. t. m. ob 20. uri v starem županstvu v Dolini.

GLASBENA MATICA V TRSTU

PRIREDI V TOREK, 21. T. M., OB 21. URI
V MALI DVORANI KULTURNEGA DOMA

VEČER SLOVENSKE SOLISTICNE GLASBE

Sodelujejo: MITJA GREGORAC (tenor), MIHA GUNZEK (klarinet), MARIJAN LIPOVSEK (klavir). Na programu bodo avtorji: Karel Pahor, Marij Kogoj, Zlatan Vanda, Marijan Lipovšek, Vilko Ukmar, Primož Ramovš in Uroš Krek.

SLOVENCİ IN KONCIL

Tržaški slovenski verniki so v nedeljo s posebno mašo v rojanski cerkvi proslavili zaključek vesoljnega zbora Vatikana II. Maševal je tržaški škof. Po službi božji je bilo v Marijini dvorani predavanje msgr. Vodopivca, ki je v strnjeni obliki podal vsebino pravkar zaključenega koncila. Po predavanju se je razvila zelo živahna razprava, ki je pokazala, kako bi bilo nujno potrebno, da bi o tem vprašanju priredili vrsto drugih predavanj z vsakokratno debato. Zelim, da bi kdo dal pobudo in čimprej priredil takšna predavanja.

SLOVENSKI ZASTOPNIK V DEŽELNI KOMISIJI ZA GORSKO GOSPODARSTVO

Predsednik deželne vlade dr. Berzanti je pred kratkim izdal odlok, s katerim je ustanovil deželno komisijo za gorsko gospodarstvo. Na predlog tržaškega pokrajinskega sveta je deželni predsednik imenoval za člana omenjene komisije tudi Draža Legišo, župana občine Devin-Nabrežina. Ta bo v komisiji zastopal tržaško pokrajino.

Beneška Slovenija

STUPICA

Na slovensko-beneški meji je odprtih kar devet obmejnih prehodov. Najvažnejši in najbolj prometni je seveda prehod pri Stupici. Prejšnji mesec se je poslužilo tega obmejnega prehoda 10.514 potnikov s potnimi listi; po večini so to italijanski državljani.

S prepustnicami je pa šlo na obe strani okrog 33.500 oseb. Število vseh prehodov je torej znašalo skoraj 41 tisoč.

Drugi obmejni prehodi na stari meji ne dosegajo niti od daleč tolikšnega prometa. Drugi za Stupico je Robedišče s 706 prehodi. Potem pa po vrsti: Učeja, Solarji, Prosnid, Mišček, Čepletišče, Klinac in zadnji Grmek, z le desetimi prehodi.

Kakor se vidi, postaja tudi Učeja vedno bolj živahen obmejni prehod; čeprav je od rok, je turistično važen.

Brdo:

RADIJSKI OJAČEVALNIK IN DRUGO

Na zadnji občinski seji so naši svetovavci razpravljali tudi o sprejemanju radiotelevizijskih oddaj. Po vaseh v občinah Brdo in Tipana se namreč te oddaje zelo slabo slišijo in vidijo. Potreben bi bil ojačevalnik na gori Bernadiji, da se te pomanjkljivosti odpravijo. V ta namen je sklenil občinski odbor nasloviti posebno prošnjo na radiotelevizijsko upravo.

Ta korak je potreben, ker mnogo ljudi v zimskem času rado poslušajo in gledajo radijske oddaje. V poletni, turistični sezoni je pa po javnih lokalih in gostiščih tudi radiotelevizijski sprejemnik nujno potreben.

Občinski možejo se načeli tudi razpravo za razvoj turizma v krajih okoli Trera in Karnajte. Sklenili so ustanoviti medobčinski odbor za razvoj turizma okoli Bernadije.

Rajbel:

POMIRJEVALNA ZAGOTOVILA

Rajbeljski svinčev in cinkov rudnik predstavlja že več časa dvojno temeljnih vprašanj za njegov obstoj.

Prvo se tiče fizične sestave rudonosnih plasti in rudniku, drugo pa je gospodarske

Plsma uredništvu

Slavno uredništvo,

V smislu članka »JE NASA MRZLOST RES TRDOSRCNOST« prilagam znesek 2000 lir za takoj predvideno nepolitično organizacijo v pomoč zapuščenim in nesrečnim članom naše slovenske družine. Misel je dobra in želim obilo blagoslova.
»Neimenovan«

Spoštovano uredništvo,

popolnoma se strinjam z idejo po ustanovitvi splošne slovenske narodne organizacije, ki naj bi se brigala za naše zapuščene, samim sebi prepuščene ljudi in jim dala občutiti, da naša narodna skupnost vendarle ni čisto brezbrizna zanje. Včasih jim je potrebno prav to, da bi se spet bolje znašli v življenju. Poznam precej primerov, kjer bi morala taka organizacija nujno poseči vmes, s svojo moralno avtoriteto in s svojo tolažilno pomočjo, n. pr. pri reševanju naše ogrožene mladine. Tako dokazovanje naše vzajemnosti in sočustvanja bi morda tudi marsikakega starega, osamljenega človeka rešilo pred samomorom.

Prosim tiste, ki se čutijo sposobne, da pomagajo spraviti tako organizacijo (al kako bi temu rekli) v življenje. Apeliram predvsem na naše duhovnike, ki sicer večkrat tožijo, da ne najdejo dostopa do ljudi.

Prilagam tisoč lir za tisto ubogo bolno deklico v Sovodnjah, za majhno božično darilce,

Slovenec

IZ OBCINSKEGA SVETA

V petek zvečer so mestni svetovalci precej dolgo sejali. Ujela jih je skoraj ena ura po polnoči.

Na dnevnem redu je bilo trinajst odgovorov na interpelacije občinskih svetovalcev. Slovenske okoliške vasi zanimajo posebno nekateri odgovori, ki zadevajo javna dela. Odbornik za javna dela Lupieri je odgovarjal na interpelacije glede ureditve turističnih cest v Štmaver in iz Grojne na Kalvarijo. Goriška občina bo zahtevala od deželne uprave prispevek 67 milijonov lir za prvo cesto, za drugo pa 45 milijonov. V načrtu je tudi ureditev poti ob desnem bregu Soče na pevmskem polju, kjer naj bi se pripravili tudi prostori za parkiranje avtov. Stroški za ta dela bodo znašali 37 milijonov, ki pa po našem mnenju še niso tako nujni. Odvisno je pa seveda vse od deželne pomoči.

Bolj važna je ureditev odtokov v spodnjem koncu Podgore, za kar pa odbornik za javna dela ni dal zadovoljivega odgovora, češ da tehnične težave ovirajo dokončno rešitev kanalizacije.

- Hanalska dolina

narave, v zvezi s prevzemom rudnika v deželno upravo.

O teh vprašanjih je razpravljala deželni odbornik Marpillero s krajevnimi zastopniki in predstavniki socialnih demokratov v Trbižu. Kot je znano, so se pojavili 10. in 13. novembra potresni sunki v rovih, ki so povzročili notranje zemeljske usade in ki predstavljajo tudi življenjsko nevarnost za rudarje. Deželni odbornik je pojasnil na podlagi strokovnih preiskav, da se podobni sunki pojavljajo tudi v drugih rudnikih. V rajbeljskem so bolj pogosti, toda za enkrat še ne predstavljajo nobene nevarnosti. Vendar je glavni nadzornik inženir De Pangher ustavil kopanje rovin podaljškov v bližini nevarnih plasti. Pojačile so se tudi varnostne naprave v rovih in jaških.

Opazovanje naravnih pojavov v rajbeljskem podzemlju je tudi zaustavilo vključitev rudnika v okvir deželnega gospodarstva. To je drugo temeljno vprašanje, ki se tiče rudnikovega razvoja. Deželni predstavniki pa nikakor ne bodo odnehali, je rekel odbornik Marpillero, dokler ne bo prešel rudnik v deželno upravo. Takrat bo mogoče zgraditi v naši deželi vse potrebne naprave za predelavo cinkove in svinčene rude.

Trbiž:

MEDNARODNI SMUČARSKI PUST

Trbiž je začel prednjačiti pred drugimi italijanskimi letovišči v izvirnih prireditvah, ki privabljajo vedno več turistov tudi v zimskem času.

Že lani je Turistična zveza priredila pustno smučanje, katero je oddajala tudi televizija. Na snegu so se pomerili v tekmah stari in mladi smučarji, vsi našemljeni v pustne maske. Letos pripravljajo podobne tekme, ki bodo 20. februarja. Povabili bodo tudi jugoslovanske in avstrijske folklorne skupine v maškeradnih oblekah in seveda na smučeh. Lansko leto je prisostvovalo smešnim in burkastim smučarjem na tisoče gledavcev. Letos si jih obetajo na tretje maškeradno pustno tekmovanje še dosti več.

V zvezi s težavami v livarni Safog v Strazicah je izrazil odbornik Zuccalli mnenje, da se obrača na boljše in da le gotovi sindikati širijo vznemirljive vesti med delavci. Zato je prišlo na seji tudi do prerekanja med njim in komunističnimi zastopniki.

Na dnevnem redu so imeli svetovalci še točki o lekarni v Ločniku in o vžitnini. To vprašanje bo proučevala posebna komisija.

Za kritje računskega primanjkljaja v letu 1964 je bilo sklenjeno, da se najame posojilo 140 milijonov lir.

Na koncu seje so svetovalci izglasovali še mesečne prejemke za župana in odbornike, v okviru zakonskih določb.

Števerjan:

OBCINSKI SKLEPI

V torek so se zbrali občinski svetovalci na sejo, kjer so rešili več tekočih vprašanj. Sklepali so o proračunu za prihodnje leto, o pobiranju trošarine, in o dokladah za občinske uslužbenke. Občinski možje so tudi potrdili odborov sklep o podporah srednješolskim dijakom. Županstvo je že izplačalo v smislu zakona o deželnem prispevku 290 tisoč lir za nakup šolskih knjig. Iz sklada šolskega patronata pa nekaj podpor za prevoz dijakov v srednje šole v Gorici. Števerjanska občina prednjači v tem pogledu pred drugimi našimi občinami na Goriškem.

Naši vinogradniki se razgovarjajo tudi o letošnji vinski kupčiji, ki ne gre še v pravi tek. Omeniti je treba, da je tudi letos v števerjanski občini dosti prav dobrega vinskega pridelka, posebno v zadnjem delu. Nakupne cene se bodo morale tudi po tem vidiku ravnati.

IZ GORIŠKE

NENADNA SMRT

V ponedeljek zjutraj je umrl v goriški bolnišnici znani goriški trgovec z železnino Virgilio Bombig. Se v začetku prejšnjega tedna je še dovolj zdrav sedel v večerni družbi pri »Jelenu«. Starost se mu je že poznala, saj je imel preko 80 let. Na prigravarjanje prijateljev je šel na zdravniški pregled v bolnišnico, a tam je nenadoma umrl. Pokojnik je bil znana osebnost v mestu, kjer je vodil svojo trgovino že šestinštirideset let. Spoštovali so ga vsi kot poštenega človeka, pa tudi kot navdušenega lovca.

V torek je pa umrla druga znana goriška osebnost, gospa Josipina Bressan, vdova po gostilničarju Molarju. Dolgo let je vodila znano gostilno »Pri belem zajcu« v ulici Monache. Poznali so jo zlasti naši okoličani. Učakala je visoko starost 83 let.

SINDIKALNA VEST

Ob včerajšnji stavki tržaških slovenskih šolnikov je poslal goriški sindikat brzojavko, s katero izraža kolegom v Trstu svojo solidarnost. Stavki se pa goriški šolniki niso mogli pridružiti, ker o njej niso bili obveščeni.

VEČERI OB SREDAH

Včeraj zvečer se je nadaljeval niz predavanj v dvorani kluba »Simon Gregorčič«. Predaval je dr. Jože Pogačnik iz Ljubljane o slovenskih pisateljih in sodobnem svetu.

To literarno predavanje je prekinilo običajno vrsto predavanj zgodovinske vsebine. Klubov odbor je pravilno presodil, da se mora vsebina večerov ob sredah nekoliko spreminjati.

Tekme pevskih zborov

V nedeljo zvečer so se končale tekme IV. mednarodnega pevskega festivala v Gorici. Razsodišče je prisodilo prva mesta in nagrade, kljub drugačnemu mnenju številnih strokovnjakov in poslušavcev, sledečim zborom: V vrsti mešanih zborov za polifonijo je zmagal ljubljanski zbor »Tone Tomšič« pod vodstvom Marka Muniha. Očaral je vso popolnoma zasedeno dvorano na nedeljskem popoldanskem koncertu s skladbo »Oče naš hlapca Jerneja«. Za njim se je kot drugi uvrstil slovenski tržaški mešani zbor »Jacopus Gallus«, katerega vodi Ubald Vrabec.

V vrsti moških zborov za polifonijo je prejel prvo nagrado zbor »Illersberg« iz Trsta, drugo pa »Komorni moški zbor« iz Celja pod dirigentom Egonom Kunejem. Ta je odnesel tudi prvo nagrado v kategoriji C za folkloro. Na prvih in drugih mestih je kar pet slovenskih zborov, iz Slovenije in iz Trsta, kar dokazuje visoko raven pevske umetnosti med Slovenci.

V nedeljo zvečer so nastopali, brez napovedanega programa, nagrajeni zbori. Pred koncertom je goriški župan Martina pozdravil navzoče predstavnike oblasti, med njimi italijanskega generalnega konzula v Kobru Cerchioneja in jugoslovanskega konzula Gačnika iz Trsta in župana Nove Gorice dr. Štruklja. Župan je nato v krajšem govoru poudaril kulturno zblizanje med sosednimi

narodni. Potem sta deloma on, deloma generalni konzul iz Trsta razdelila nagrade.

Na sporedu je kot prvi nastopil »Jacopus Gallus« iz Trsta z enim motetom in s »Slovensko pesmijo«, ki je vse poslušalce tako elektrizirala, da so jo morali ponavljati. Kot drugi je nastopil zbor »Tomšič« iz Ljubljane z »Lipa zelenela je«, z makedonsko humoresko in z »Barčico«. Zopet je navdušeno ploskanje odmevalo po vsej dvorani. Kot tretji je zopet nastopil slovenski zbor in sicer Komorni iz Celja z osemglasno Gallusovo skladbo »Laus et perennis gloria«, s katero je dosegla polifonija na tem koncertu svoj višek. Ponavljati je seveda moral šaljivo »En krajcarček imam«. Zadnji je nastopil »Illersberg« iz Trsta z novo skladbo »Un salut a Furlanica«, katero je dovršeno podal. Zadnji dve popevki bi pa mogli prav brez vsake škode izostati, posebno še kot zaključek umetnostne prireditve.

Pohvalo zasluži spretni in domiselni napovedovalec Agati, z edino pripombo, naj bi se v prihodnje za izgovorjavo tujih imen nekoliko pripravil.

Zaslugo za uspešno dvodnevno italijansko-slovensko-nemško kulturno prireditev pa je treba pripisati požrtvovalnemu društvu »Seghizzi« in njegovemu vodstvu, čeprav so bile predpriprave nekoliko šibke.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Mandelštamov „Egipt stvari“

Na začetku tega stoletja, tik pred revolucijo, je bilo rusko literarno življenje zelo razgibano in sproščeno. Kot reakcija na pozitivistično gledanje na svet in življenje so se razvile subjektivne, še romantičnejše smeri. Bjeli je priobčeval nervozno, asociativno prozo, polno notranjih monologov, spominskih meditacij, poetičnih bizarnih besednih iger, a to pred Proustom ali Joycejem. Ruski simbolizem (poleg Bjelija Annenski, Sologub, Mereškovski, Solovjev, Blok, Balmont) je dosegel take umetniške vrhe, da niso zaman govorili o srebrni dobi ruske literature, ki je nasledila zlato, Puškinovo. Ruski simbolizem se je spoočetka zgledoval po Fancozih, a se je pozneje razvil v avtonomno rusko smer. Gustav René Hocke v svoji knjigi Manirizem ne opozarja zastonj na rusko moderno umetnost, ki korenini v tej dobi. Ta umetnost je avantgardnega pomena za vso Evropo, a to še danes. Pojavljale pa so se že tudi reakcije na simbolizem. Gumiljov, mož Ane Ahmatove, s katero sta se pozneje ločila in katerega so boljše-viki 1921 kot antikomunista ustrelili, je ustanovil novo šolo, akmeizem, ki je zagovarjala v nasprotju z zasanjanim simbolističnim pričakovanjem prihoda lepe dame, večjo stvarnost. Gumiljov, izreden talent, je rusko liriko obogatil s formalno eksaktnostjo, njegove verzne pa preveča tudi skrivnost, sarkastično-groteskna metafizični kozmopolitizem (glej Most, šte. 6-7). Tik pred revolucijo je eksplodiral futurizem, Majakovski se je pojavil s svojimi dinamičnimi verzmi, ki so afirmirali prva dejanja revolucije in častili v pesniški podobi Leninovo vlogo.

V tej dobi, na katero zro sovjeti z velikim nezaupanjem, ki jo kot primer buržoaznega esteticizma, subjektivizma, pesimizma in kozmopolitizma (to vse so na primer očitali Ani Ahmatovi, ki se od 1922 skoraj trideset let ni mogla oglašiti v javnosti), potiskajo na stranski tir, se je pojavil Osip Emiljevič Mandelštam. Rodil se je v rusko-nemško-judovski trgovski družini 1892, študiral pa je v Petersburgu. Njegova poezija je spoočetka koreninila v simbolizmu, pozneje pa se je priključil Gumiljovovemu akmeizmu. Vendar moramo reči, da se iz njegovih verzov rojeva že nekaj novega, za vso fino klasicistično retoriko moremo opazovati stalno približevanje k na surrealistični način izraženi življenjski vsrkdanosti. V zbirki Mandelštamove proze in esejev, ki jo je pod naslovom »Egipčanska znamka« v Biblioteki Suhrkamp izdala frankfurtska založba Suhrkamp, ena izmed tistih založb v nemško govorečem prostoru, ki sistematično odkriva moderno literaturo in ki si je izdelala precizen izdajateljski program, pridejo Mandelštamovi surrealistični elementi tembolj do izraza.

»Egipčanska znamka« je ostala žal samo fragment, vendar je tudi kot taka gotovo eno izmed razzanimejših dejanj v sodobni literaturi. Egipčanska znamka je Mandelštamova estetsko-filozofska izpoved in spominska meditacija o nemško-judovsko-ruskem človeku v nervoznem revolucionarnem času. Parnok, bržkone glavna oseba teksta, neznan človeček, katerega sramotijo med drugim s priimkom egipčanska znamka, se z veliko težavo lušči iz Egipta stvari. Mandelštam nas poplavlja z množico filozofskih namigovanj, estetskih formulacij (n. pr. o glasbi), muči nas s spominskimi meditacijami in kaže posebno naklonjenost za natančno analiziranje detajla. V tekstu se prepletata zavest in podzavest v eno samo umetniško celoto, skozi resničnost in skozi sanje pa izstopa sivina Petersburga in sivina Parnoka, morda zadnjega Egipčana (?), zadnjega člana nekoga, umirajočega sveta.

Temu tekstu, po katerem je zbirka dobila ime, sledi zbirka spominskih feljtonov (kot bi tako zvrst pisanja lahko imenovali), imenovana Sume-nje časa. Petersburg so opisovali mnogi ruski umetniki: spomnimo se samo, kako plastično izstopa iz proze Dostojevskega, Bjeli je poimenoval enega svojih najboljših tekstov Petersburg, Petersburg je opisoval eden najboljših sodobnih sovjetskih pisateljev Aleksej Tolstoj, Petersburg so opisovali še mnogi drugi pisatelji, Petersburg je bil prestolnica Rusije, edino rusko mesto z zapadnjaškim pečatom, mesto polno kočij, drevedov, avtomobilov, kjer si na vsakem koraku trčil na tujca, mesto, v katerem si občutil kozmopolizem časa. Mandelštam nam pričara utrip Pe-

tersburga boji plastično kot zgoraj navedeni avtorji: pred nami se razgrne Petersburg trgovcev in elite pa nekoliko operetni Petersburg carskih parad, vojaške godbe, bleščečih parkov za boljšo družbo. Mandelštam opisuje ta Petersburg z veliko simpatijo, čeprav je skozi vse njegovo pisanje čutili, da je moral priti konec takemu mestu, v katerem so svobodno dihali samo nekateri, v katerem je za vsakim grmom prežalo policijsko oko. Mandelštam opisuje svoje šolanje in se postavlja na stran redkih revolucionarjev, ki so kmalu zatem postali možje zgodovine.

Na koncu knjige sledi še trije eseji o literaturi, v katerih Mandelštam na sodoben način razpravlja o koncu romana, o problemih poezije itd.

S knjigo Egipčanska znamka, eno prvih izdaj Mandelštamove proze, šele bolje dojamemo pesnika Mandelštama, ki ostaja v sami Sovjetski zvezi poleg tolikih drugih zamolčanih (Mereškovski, Gumiljov, Cvetajeva, delno celo Pasternak) tabula rasa sicer napisane, a nikoli antologijsko izdane do danes zadnje zares pomembne ruske literature. Kar je sledilo pozneje, v stalinistični dobi, pomeni z redkimi izjemami (Solohov, Pasternak) smrt literature, katero je s svojim utilitarističnim konceptom, ki se je razpasel tudi po Sloveniji, začel že Bjelinski. Poznejša doba ne pomeni le duhovno, temveč tudi fizično smrt. V čudnih okoliščinah je umrla vrsta literatov (Majakovski, Jese-nin, Cvetajeva, Gumiljov, Gorki itd.), umrl pa je tudi Mandelštam, ki se je zavestno postavil na stran revolucije, a ki so mu na pol pismeni-kulturni pismouki verjetno zamerili za njih nedoumljivo kulturno in filozofsko razgledanost in dediščino ruskega nemškega Juda, ki jo je tovoril skozi svoje tragično življenje. Pod nesmiselno obtožbo, da je za njegovo umetnost značilen skraj-

ni fatalizem in notranja ravnodušnost do vsega, kar se dogaja, in da je njegovo delo umetniški izraz zavesti velike buržoazije, so mu prepovedali objavljati. Leta 1933 izgine njegovo ime. Baje so mu zamerili neki epigram. Umril je bolan v tabornišču. Niti za letnico smrti ne vemo. V knjigi Egipčanska znamka je navedeno leto 1938, drugi navajajo letnico 1940, mnogi 1942.

Egipčanska znamka je primer ruske moderne literature, ki se je kljub vsem pritiskom izkristalizirala tudi v Sovjetski zvezi. Ni ostala osamljen pojav, zakaj njeno smer nadaljuje mladi, leta 1941 rojeni in sedaj v Sibirijo izgnani pesnik Josif Brodski.

Lev Detela

RAZSTAVA JOSIPA SREBRNICA

Goriški muzej v Novi Gorici je priredil v gradu Kronberk razstavo lesorezov Josipa Srebrniča. Razstava je bila odprta do 15. decembra.

Razstavljenih je bilo okrog 30 del, med njimi mnogo ilustracij k raznim Bevkovim in drugim novelam in povestim.

Josip Srebrnič se je rodil v Solkanu leta 1902. Leta 1922 je dokončal v Ljubljani kiparski oddelek umetnostno-obrtno šole in imel v slovenski prestolnici tudi precej stikov z mlajšo generacijo upodabljaljivih umetnikov. Obiskoval je tudi umetniško šolo »PROBUDA«.

Razstava v Kronberku je bila njegova prva samostojna razstava, vendar pa je že večkrat sodeloval na raznih kolektivnih razstavah v Ljubljani, Gorici in Trstu. Pred zadnjo vojno se je uveljavljal kot ilustrator takratnih slovenskih listov in drugih publikacij na Goriškem, zlasti v listu »Družina« in v koledarju Goriške Maticice. Zda živi in ustvarja v Solkanu.

Kar zadeva njegove umetniške stike iz mlajših let, naj omenimo predvsem Maleša, znanega grafika Justina in kiparja Franceta Goršeta.

Izšli sta druga letošnja številka mladinskega mesečnika »Galeb« in tretja številka mesečnika »Pastirček«.

Rafko Dolhar: »Pot v planine«

Te dni smo doživeli prijetno presenečenje, ko se je čisto nenapovedana in nenadejana pojavila na našem skromnem knjižnem trgu v Trstu knjiga Rafka Dolharja »Pot v planine«. V našem zamestvu je dogodek že izid vsake brošurice, tembolj nas je razveselila ta knjiga na 160 straneh, natisnjena na lepem papirju in v elegantni opremi ter krasnimi celostranskimi fotografskimi reprodukcijami iz planin, katere je tudi posnel avtor sam.

Knjiga je razdeljena v 24 poglavij, ali bolje rečeno, sestavlja jo 24 opisov avtorjevih izletov v gore, pod katerimi leži njegov rojstni kraj, to je v Zahodne Julijske Alpe, pa tudi v sosednje Triglavsko pogorje na Dobrač in v italijanske Dolomite. Slovenska literatura ni ravno revna na planinski literaturi, a ta Dolharjeva knjiga se

gostojno uvršča vanjo in pomeni hkrati njeno obogatitev tako po vsebinski kakor tudi po estetski plati, ker je na višini resnične leposlovne literature. Dolhar piše izredno lep in sočen jezik, prav nič papirnato literaren, ampak krepak in življenjski, klen in zdrav, kakršne so njegove planine. Poleg tega pa je njegova knjiga prava zakladnica za vse, ki ljubijo pristna, nepopačena imena naših planin in vsega, kar je z njimi v zvezi, zlasti pa še za etnografe in jezikoslovce. Dolhar namreč skrbno pazi na to, da nam poda pristno ime vsake gore in višine, ki nam jo opiše.

Sočnost njegovega jezika naj ilustriram z eno samo lepo primero: »Ogenj je bil kmalu dobre volje in tudi v loncu je postajalo vsebolj žvahno« (str. 82), s katero nam oriše jutranje razpoloženje v planinah, pri kuhanju na prostem. Toda to je le en primer: podobnih sočnih in poetičnih mest najdemo v knjigi mnogo.

Dolhar tudi ne išče kakih cenelih literarnih učinkov s sentimentalnimi vložki ali s filozofiranjem. Njegovi opisi so preprosti in prav zato plastični in učinkoviti. Iz njih prav zaradi te preprostosti skoraj fizično čutimo bližino planin. Opis prvega izleta — na »Ukovško planino in Ojstrnik« konča takole: »Bodisi da ste ležali v senci ob robu gozda in si ob pritrtkavanju kravjega zvočca odganjali planinske muhe ali pa da ste se povzpeli na vrh Ojstrnika — ko boste zopet za volanom ali pa boste trudni sedli v večerni vlak, boste gotovo imeli občutek, da ste se enkrat naužili narave in si napolnili pljuča s svežim zrakom.«

In tak občutek ima tudi bravec, ko odloži to lepo knjigo — resnično najprijetnejš: da illo za božič, zlasti za naše mlade, ki morda še niso odkrili vrednosti in lepote življenja v naravi in še niso začutili ljubezni do nje, plod mestne civilizacije, kot so. Tembolj za one druge, ki planine in naravo sploh že ljubijo.

Uvod v knjigo je napisal Vinko Bleščič. V kratki opombi na čelu knjige pa se avtor zahvaljuje svojemu očetu, ki ga je že kot otroka jemal s seboj v planine in mu vcepil ljubezen do njih in do slovenske besede.

Resnično — knjiga, ki nas je razveselila.

E. Z.

Rafko Dolhar: »V PLANINAH«

GOSPODARSTVO

Premalo izkoriščane industrijske zmogljivosti v Jugoslaviji

V Beogradu so uradno objavili, da je industrijska kapaciteta v Jugoslaviji izkoriščena samo 69-odstotno. Če bi jo izkoristili 80 odstotno, bi se vrednost industrijske proizvodnje dvignila letno za 420 milijard dinarjev.

Med neizkoriščene »notranje rezerve« spada tudi to, da dela le preveč tovarn v eni sami delovni izmeni. Leta 1964 je bilo zaposlenih v industriji en milijon 82 tisoč delavcev, od tega v prvi izmeni 723 tisoč, v drugi in tretji pa skupno 395 tisoč. Na tretjo izmeno je odpadlo le 9,4 odstotka vseh zaposlenih delavcev.

Na ta problem opozarjajo trezni in odgovorni ljudje med vodilnimi jugoslovanskimi gospodarstveniki že dolgo. Nesmisel je namreč graditi nove tovarne, dokler so tiste, ki jih že imajo — in to so ravno najnovejše in najmoderneje tovarne na južnih področjih — tako slabo izkoriščene. V tem je tudi eden izmed glavnih vzrokov nerentabilnosti tolikega dela jugoslovanske industrije. Težko pa si je ustvariti jasno predstavo o tem, kaj je vzrok te premajhne izkoriščenosti. Vsekakor najbrž ne prenašičenost trga. Če pa je to vzrok, pa bi se morala jugoslovanska industrija seveda bolj preusmeriti na delo za izvoz in tu je važna predvsem kvaliteta, poleg poznanja zahtev tujega trga seveda.

Toda pri delu za izvoz je spet prvenstvene važnosti rentabilnost obratovanja, kajti nima pomena izvažati izdelkov, ki so pre-

RAZVOJ EVROPSKEGA GOSPODARSTVA

Poročilo o poteku evropskega gospodarstva v mesecu novembru, ki so ga objavili zdaj organi Skupnega evropskega trga, ugotavlja na splošno rahel pospešek razvoja in posebno naglašja krepko poživitev francoskega gospodarstva in jasno težnjo po izboljšanju v italijanskem gospodarstvu.

Manjši pa je bil porast proizvodnje v Zahodni Nemčiji, ki ni doživljala krize in zato napreduje enakomerno.

Cene potrošnega blaga in investicijskih dobrin so hitro naraščale v Nemčiji in Belgiji, stabilne pa so ostale v Franciji in Italiji.

Močno nemško gospodarstvo

Turinski dnevnik »LA STAMPA« je objavil komentar o gospodarski konjunkturi v Zahodni Nemčiji v povolilnem obdobju.

Pri tem omenja, da Erhardova vlada v volilnem obdobju iz razumljivih razlogov ni hotela zaostriti monetarne in davčne politike ter je boj proti inflacijskim težnjam raje prepustila osrednji banki, kot so naredili po pisanju LA STAMPE svoj čas tudi v Italiji. Nevarnost inflacije v Nemčiji pa je nastopila zaradi močnega porasta plač in dviga potrošnje. Nemški kovinarji, ki jih je tri milijone in pol ter zaslužijo povprečno po 115 tisoč lir na mesec, zahtevajo zdaj povišanje plač za devet odstotkov, kar bi stalo industrijo 620 milijard lir na leto.

dragi v primerjavi z izdelki inozemske konkurence, ali pa da bi jih prodajali pod ceno, razliko med izdelovalnimi stroški in izvozno ceno pa naj bi plačevala vsa skupnost — ali v bistvu industrija, ki je rentabilna. Eden izmed glavnih namenov sedanje gospodarske reforme je bil namreč prav v tem, odpraviti take gospodarske nesmisle.

Ni pa dvoma, da bo dosledno vztrajanje pri namelih reforme prej ali slej privedlo tudi do večje in rentabilnejše izkoriščenosti jugoslovanske industrije. Nevarnost je samo v popuščanju glede tega oziroma v kapitulaciji pred tistimi krogi, ki hočejo vztrajati pri starih, lagodnih metodah in ki še vedno nočejo razumeti, da »proizvodnja« in rentabilnost nista identičen pojem in še ni vse v tem, da stoji nekje sredi planin velikanska nova tovarna z bleščečimi novimi stroji, ki se zavrte samo za sedem ur na dan (glede na splošne zahteve po 42-urnem delovnem tednu). Tovarna pač ni — ali vsaj ne bi smela biti — pisarna z naslanjači in koticom za turško kavo.

Znižana užitnina

Finančno ministrstvo je na predlog kmetijskega znižalo užitnino na meso piščancev od 7 odst. na 4 odst. in določilo, da se na to užitnino ne sme pribijati navadnih doklad. Poleg tega je spremenjen postopek, kako se določi cena piščancev. Medtem ko je bila do sedaj za podlago cena dvoriščnih ali brskajočih piščancev, ki so dragi, bo v bodoče za podlago cena piščancev iz intenzivne reje (baterije), ki so znatno cenejši, a danes predstavljajo večji del proizvodnje. S tem ukrepom je užitnina na piščance skoraj odpravljena in to bi se moralo opaziti na cenah v restavracijah oziroma v potrošnji.

Izpad užitnine na piščance je pa več kot krit s povišanjem užitnine na teletje meso. S tem zvišanjem užitnine na teletino pa se skuša doseči tudi podražitev tega mesa in znižanje potrošnje. Gospodarstveniki se namreč sprašujejo, zakaj naj bi ljudje uživali teletino, ko je splošno znano, da je kot hrana malo vredna, in zakaj bi živinorejci prodajali mlada teleta, ki bi v kratkem času lahko

PRVI USPEH GOSPODARSKE REFORME V ZUNANJI TRGOVINI

Podatki o jugoslovanski zunanji trgovini kažejo, da je novembra izvoz prvič presegel uvoz. Po gospodarski reformi se, kot je videti, razlika med uvozom in izvozom stalno zmanjšuje. Julija je presežek uvoza znašal še 46,8 milijard dinarjev, v avgustu 32,6 milijard, v septembru 9,3 milijard in v oktobru 6,2 milijard. Novembra pa je izvoz že presegel uvoz za eno milijardo dinarjev.

V prvih 11 mesecih letos je izvoz znašal tisoč 192 milijard dinarjev ali 21 odstotkov več kot lani, medtem ko se je uvoz zmanjšal za tri odstotke ter je dosegel tisoč 461 milijard.

GOSPODARSKI POLOŽAJ V ITALIJI

Zakladni minister Colombo je dal izjavo o gospodarskem položaju ob koncu leta 1965. Notranje povpraševanje se je na sektorju potrošnih dobrin povečalo mnogo bolj kot lani. Letošnji izvoz je daleč presegel lanskega, medtem ko se ni v enaki meri povečal uvoz surovin in proizvodnih sredstev. V zastoju je tudi notranje povpraševanje investicijskih dobrin.

Plačilna bilanca se bo letos zaključila s presežkom tisoč 200 do tisoč 300 milijard lir.

dala mnogo višji izkupiček in dobiček ter mnogo več prvovrstnega mesa.

Ta vladni ukrep je klasičen zgled, kako naj se vodi finančna politika v korist povišanja proizvodnje.

DRUGA STRAN KOLAJNE

Rodezijska vlada je sprejela protiukrepe proti gospodarskim sankcijam Velike Britanije. Skoraj ukinila je uvoz iz Velike Britanije, ki je letno znašal 35 milijonov funtov šterlingov. Ustavila je tudi plačevanje dividend in rent britanskim državljanom, kar pomeni za Veliko Britanijo letno izgubo 26 milijonov funtov šterlingov.

Poleg tega je rodezijska vlada prizadela Zambijo s podražitvijo premoga za njeno industrijo bakra ter železniških tarif za njene prevoze. Zambijske delavce pa bodo poslali domov, če bo zaradi britanskih sankcij grozila v Rodeziji brezposelnost.

ZAČASNI DRŽAVNI PRORACUN ZA DVA MESECA

Italijanski senat je odobril državni proračun za finančno leto 1966, medtem ko poslanska zbornica zaradi božičnih počitnic tega ne bo mogla storiti pred 31. decembrom.

Zato bo parlament na vladni predlog potrdil začasni proračun za januar in februar.

RAZVESELJIV USPEH SLOVENSKE LETALSKE DRUŽBE

Slovensko letalsko podjetje Adria-Aviopromet je pripeljalo v prvih 10 mesecih letos iz tujine 35 tisoč turistov. Ustvarilo je devizni dotok nad 3,3 milijona dolarjev, skoraj izključno v konvertibilnih valutah.

Tistih 35tisoč turistov je pustilo v Jugoslaviji še najmanj nadaljnjih pet milijonov dolarjev v obliki turističnih izdatkov in nakupov.

Notranja potrošnja se je tako dvignila, da je nemška trgovinska bilanca — ki je bila tradicionalno aktivna — postala po letu 1963 pasivna. Kljub vsemu — dodaja LA STAMPA — pa v zahodni Nemčiji ni nevarnosti gospodarskega zastoja, ker je njeno gospodarstvo močno. Industrija celo išče še 700 tisoč novih delavcev in narodni dohodek se je letos povečal za 4 in pol do 5 odstotkov.

Nemško gospodarstvo stopa tako v novo leto s krepkim zagonom in enakomernim ritmom. Dobro življenje pa Nemcem tudi pomaga, da lažje prenašajo razdelitev Nemčije in druge nerešene zunanje-politične probleme, ki omejujejo nemški vpliv v Evropi in v svetu.

VIRGILU ŠČEKU V SPOMIN

Zbor zaupnikov Političnega društva Edinosti v Gorici je sklenil, da gre v volilni boj pod imenom Narodne stranke Slovencev in Hrvatov v Italiji in dal tajništvu nalogo, da začne v ta namen pogajanja z ostalimi strankami.

Volilno okrožje Julijske krajine, v katerem so volili tudi Slovenci in Hrvati v Italiji, je obsegalo furlansko, tržaško, istrsko in zadrsko pokrajino s središčem v Trstu. Skupno je štelo 1.715.717 prebivalcev, med temi 468.524 volivcev.

Od teh so bili fašisti v veliki manjšini. Če so hoteli postati najmočnejša stranka v državi in dobiti v parlamentu 356 poslancev,

186.

Dr. E. BESEDNJAK

bi morali spraviti v poslansko listo tudi ne-fašiste, prijatelje Mussolinija. Govorili so, da je 120 takih mož.

Zbor zaupnikov je dal obenem odboru nalogo, da sklene čimprej z ostalimi slovenskimi in hrvaškimi strankami sporazum o enotnem volilnem nastopu. Pri tem je vredno omeniti, kako so zaupniki sprejeli poslanca Ščeka.

On je imel v začetku dolg govor, v katerem je raztolmačil odnos s tržaškim društvom Edinost, zgodovino zamenjave denarja, kako je Jadranska banka imela delnice tiskarne Edinost in postala končno fašistični zavod.

ZAUPNICA POSLANCU ŠČEKU

Po govoru poslanca Ščeka, je povzel besedo predsednik Besednjak, ki je prešel k jedru zborovanja, to je k volilnemu referatu.

»Preden začnemo razpravo o tem važnem predmetu — je dejal — naj mi ugledni zbor dovoli, da se Ščeku zahvalim za njegov go-

vor, ki je temeljito pojasnil izvor napadov na goriško politično organizacijo in posebej poslanca Ščeka.«

»Mi ne bomo vihteli kadilnic poslancu Ščeku in še najmanj bom to storil sam kot njegov osebni prijatelj, četudi bi znal najbolj popolno oceniti njegovo neumorno delo na vseh poljih našega gospodarskega, kulturnega in političnega življenja. Toda mi bi ne bili več moške časti in ponosa, če ne bi današnji zbor zaupnikov najodločnejše obsodil napadov na poslanca Ščeka.«

»V znak priznanja za njegov trud mu izrekamo najprisrčnejšo zahvalo in naše globoko, neomajno zaupanje. V njem vidi današnji zbor moža, ki bo tudi v bodočnosti najboljši in najbolj neustrašeno branil pravice slovenskega življa v Italiji.« (Burno, dolgotrajno ploskanje. Zbor izraža z navdušenimi in enodušnimi klici svoje globoko spoštovanje in zaupanje do poslanca Ščeka.)

Toda to ni še vse. Zbor zaupnikov je sprejel resolucijo, v kateri je pooblastil društveni odbor, da »vodi s Trstom pogajanja do končnega sporazuma in ga pooblastil, da odločno brani kandidacijo poslanca Ščeka kot nosilca skupne liste«.

Šček je bil drugačnega mnenja. V dokaz je prečital pismo, ki ga je pisal dr. Wilfanu. V tem pismu utemeljuje poslanec Šček z najresnejšimi in stvarnimi razlogi potrebo, da bi se odpovedale kandidaturi vse tiste osebe, ki so stale v ospredju medsebojnih sporov.

Šček je imel še en razlog, zaradi katerega se je odpovedal. Bil je duhovnik, kateremu je cerkvena zakonodaja v Italiji branila, da postane poslanec. Ta zakonodaja ni bila v veljavi v Avstriji in zato je Šček prvič lahko veljavno poslančeval.

SPORAZUM S TRSTOM

Končno je Šček vendar s svojo tezo prodrl. Politično društvo Edinost v Gorici se je dalj časa s Trstom in Istro pogajalo in sklenilo sporazum. Kot zastopniki tržaškega političnega društva so bili zraven dr. Čok, dr. Gabršček, dr. Slavik, dr. Vratovič in svetnik Vidmar, kot zastopniki nasprotnikov Šček in Bitežnik, dr. Besednjak, Milovanović, Sironić in Dr. Brajša.

»Kandidatska lista za volitve je bila naslednja:

1. Dr. Josip Wilfan,
2. Dr. Engelbert Besednjak,
3. Dr. Ulikse Stanger,
4. Dr. Stojan Brajša,
5. Ing Anton Podgornik,
6. Dr. Josip Bitežnik.

Za kandidati, ki bi bili izvoljeni, je veljala toliko v imenu obeh pogodbenih strank kolikor v njihovem osebnem imenu izrecna in neprekršna dolžnost, da se združijo v en sam poslanski klub z zavezo, da bodo složno nastopali v vseh važnih vprašanjih, držeč se strogo discipline kluba.« (Dalje)

NOV SVETNIK

V Vatikanski baziliki je bila nedavno slovesnost, na kateri so proglasili libanonskega maronitskega meniha Charbela Makloufa za blaženega. Blaženi Charbel Maklouf je umrl ob koncu prejšnjega stoletja.

Obreda proglasitve za blaženega se je udeležilo osemnajst kardinalov, številni koncilski očetje in mnogo romarjev, ki so prispeli v Rim z vseh strani Libanona.

Popoldne je prišel v vatikansko baziliko tudi Sveti oče, da je počastil v molitvi novega blaženega. V pridigi je naglasil pomen proglasitve tega maronitskega meniha za blaženega, kar je tudi simbol povezave med Vzhodom in Zahodom in znak bratovstva med kristjani vsega sveta. Rekel je tudi, da je rimska Cerkev s tem izkazala čast vzhodnim Cerkvam.

Detektiv je preplašeno vzkliknil in stopil korak nazaj.

»Malo prej sva govorila o korumpiranju,« je nadaljeval princ. »Zame je ta bedni kos blestečega kristala tako gnusen kot črv v zemlji, in tako grozen, kot da bi lepila na njem kri nedolžnega človeka. Zdaj je tu na moji dlani, ves žareč od peklenskega ognja. Toda povedal sem vam samo del njegove zgodovine. Tistega, kar je povzročil v prejšnjih časih, in v kakšne zločine in izdajstva je že v preteklosti zapeljal ljudi, si ne upa človek niti predstavljati. Dolgo dobo je zvesto služil peklenkim silam. A zdaj je dovolj. Dovolj je, vam rečem, prelite krvi, dovolj nesreč, dovolj zlomljenih življenj in uničenih prijateljstev. Vsaka stvar mora imeti svoj konec, dobro in slabo, kuga in mila glasba, in tudi moč tega diamanta, Bog mi odpusti, mora biti to noč za vedno končana.«

Pri teh besedah je princ široko zamahnil z roko in zalučal dragulj od sebe, da je v bleščečem loku pljusnil v reko.

»Amen!« je vzkliknil Florizel. »Ubil sem uroka!«

»Oh, kaj ste storili?« je vzkliknil detektiv. »Zdaj sem uničen človek.«

»Koliko poštenjakov bi vas zavidalo za tako uničenje!« je smehljaje odvrnil princ.

»Vidite, visočanstvo, če me niste zares korumpirali?«

»Kar je napravljeno, je napravljeno,« je odvrnil Florizel. »In zdaj se skupaj podajva na prefekturo.«

Kmalu potem sta se Francis Scrymgeour in miss Vandeleur poročila. Poroka je bila v zasebni obliki in pri poročnem obredu

■ 44 ■

MAHARADŽOV DIAMANT

R. L. STEVENSON

Dogodivščine princa Florizela z detektivom

je bil princ za pričo. Oba Vandeleurja, ki sta zvedela za neko šušljanje o usodi, ki je zadela njun diamant, sta začela z velikimi izkopavanji v strugi Seine, kar je povzročalo zabavo in začudenje pri množicah gledavcev. Toda zaradi pogrešnih računov sta izbrala nepravo mesto v strugi.

Kar pa zadeva princa, tega imenitnega človeka, ki je zdaj dopolnil svojo vlogo, naj bravecem, ki jih zanima njegova nadaljnja usoda, povem, da ga je neka nedavna revolucija vrgla s češkega prestola zaradi njegove stalne odsotnosti in čudovite brezbriznosti, s katero je opravljal državne zadeve, in da je zdaj odprl v Rupert Street v Londonu tobačno prodajalno, ki jo tuji zelo obiskujejo. Tudi jaz stopim včasih tja, da malo poklepetam z njim, saj je še vedno isti plemeniti človek kot v dneh svoje moči. Za svojo prodajno mizo se zdi pravi olimpijec in četudi se posledice ustaljenega življenja že začenjajo kazati na obsegu njegovega telovnika, vam vendar lahko skoraj z gotovostjo rečemo, da je najlepši tobačni štačunar v vsem Londonu.

K O N E C

ŠPORTNI PREGLED

ITALIJA - FINALIST SVETOVNEGA NOGOMETNEGA PRVENSTVA

Nedavno je italijanska državna reprezentanca prepričljivo porazila (3-0) močno škotsko enajstorico in se s tem uspehom uvrstila v finalno tekmovalje za svetovno prvenstvo, ki bo prihodnje leto v Angliji.

Italijani so se dobro izkazali v svoji skupini. Z lahkoto so odpravili tako Fince (6-1 v Genovi in 2-0 v Helsinkih) kot Poljake (0-0 v Varšavi in 6-1 v Rimu). Zadnje oviro je predstavljala čvrsta škotska ekipa, čeprav je ta izgubila dve dragoceni točki v nesrečni tekmi s Poljsko (1-2 v Glasgowu!). Škoti so takoj napadli Italijane in so v prvem srečanju celo odnesli zmago (1-0 v 88'), toda italijanska enajstorica se je vneto pripravljala na maščevanje. Italijani so bili v Neaplju učinkovitejši in trikrat se je stresla mreža Skotov pod silovitimi strelci Pascuttija, Facchettija in More. Italija je nastopila v naslednji postavi: Albertosi; Burgnich, Facchetti; Rosato, Salvatore, Lodetti; Mora, Bulgarelli, Mazzola, Rivera in Pascutti.

Italija je tako petnajsti finalist svetovnega nogometnega prvenstva. Manjka še ena država: Belgija ali Bolgarija. Tako Belgijci kot Bolgari so z lahkoto odpravili izraelsko ekipo ter končali predtekmovanje z enakim številom točk. V Sofiji je zmagala Bolgarija (3-0) v Bruslju pa Belgija (5-0). Končno odločilno srečanje bo v sredo 29. t. m. v Italiji. Izid srečanja je zelo negotov, čeprav strokovnjaki menijo, da bodo zmagali Belgijci.

Poleg Anglije, ki let prireditelj tekmovalja ni odigrala predtekmovanje, Italije in Belgije (ali Bolgarije) bodo Evropo zastopale še naslednje dr-

žave: Sovjetska zveza, Madžarska, Nemčija, Španija, Francija in Portugalska.

V Angliji bo igralo kar pet ameriških držav in med temi Brazilija, ki si je dvakrat zaporedno osvojila svetovno prvenstvo.

Sestnajsta skupina je štela 18 držav, toda vse afriške ekipe so izstopile in tako tudi Južna Koreja. Spoprijeli so se v Phnom Penhu nogometaši Severne Koreje in Avstralije; zmagali so prvi v obeh tekmah (6-1 in z-1) in si tako zagotovili pot v Anglijo.

Finalno tekmovalje bo od 12. do 30. julija. Enajstorice bodo razdelili v štiri skupine, ki bodo igrale v Londonu kot v Liverpoolu, finale za tretje mesto 29. julija v Londonu in 30. julija, spet v Londonu, bomo zvedeli, kdo bo svetovni prvak.

D. Tavčar

V četrtek v prvih jutranjih urah je umrl v Nici angleški pisatelj Somerset Maugham. Star je bil 91 let.

V Kopru so odprli v torek razstavo Dantejevih del v izvorniku in v slovenskih prevodih. Nekaj dragocenih del so posodile za razstavo knjižice v Italiji. Lepi in obširni katalog kraši relief Dantejeve glave, ki ga je izdelal kipar France Gorše. V katalogu je obširneje omenjen tudi prevod »Božanske komedije« Tineta Debeljaka.

ŽENA IN DOM

DARILA IN VECERI OB BOŽIČNEM DREVESECU

O svetem Miklavžu so v glavnem otroci tisti, ki se veselijo, kaj jim bo lepega prinesel dobri svetnik. O Božiču pa je tako prijetno tudi za nas odrasle, če najdemo pod drevescem lepo zavito paketo, in kot otroci se veselimo, ko ga odvijamo, ter ne skrivamo svojega navdušenja nad prijetnim presenečenjem. Pred temi prijetnimi trenutki pa so dnevi skrbi, ko premišljamo: kaj kupiti, da bomo razveselili svoje drage. Kaj naj žena kupi možu, sinu, hčerki, ali kaj naj mož kupi svoji ženi, prijateljem ali sorodnikom, ki bodo, recimo, prišli praznovati v njegovo družino božični večer. Saj vidimo, kakšen direndaj je na božični predvečer po ulicah, pred trgovinami z darili, ko je časa tako malo in idej, kaj bi pametnega kupiti, še manj.

Ženi dela ta problem manj skrbi, ker že tedne prej premišljuje, pretehtava in kombinira ter v glavnem pozna želje svoje družine. Za odraslo hčerko bo kupila par lepih manštetnih gumbov ali svileni ruto ali še pol ducata svilenih nogavic; sin, ki je navdušen smučar, si je že zaželel topel pulover ali smučarsko čepico, ali pa je njegova skrita želja dobra angleška pipa, da se bo postavil pred prijatelji. Kaj pa možu? Pogosto se žene zatekajo h kravati, a je ta zadeva precej tvegana, kajti možje imajo pogosto čisto osebne in toge zakone, kar zadeva kravate. Vsekakor se lahko žena, ki ima dober okus, preizkusi tudi na tem področju. Naj pa ji bo pri tem za vodilo, da ne bo kupila možu stvari, ki so potrebne v vsakdanjem življenju, to je perilo, nogavice, sraice in podobno, ampak tisto, kar si mož na tihem želi, ra si zaradi varčnosti ali iz kakega drugega razloga tistega ne kupi. Morda si želi posebne šoferske rokavice ali usnien komplet za avtomobilske ključe in dokumente, ali kaj drugega »posebnega«.

Če ste premožni, mu lahko izpolnite željo po najnovejši zapletni avtomatični uri, ki je še vodonepropustna in primerna za podvodni ribolov. Tudi on bo verjetno zadovoljen z zlatimi manštetnimi gumbi ali z zaponko za kravate.

Bolj zapletena je situacija možkega, kateremu skoro vedno zmanjka fantazija, kadar gre za nakup daril. Ves nervozen teka sem in tja po trgo-

vinah, končno pa kupi kaj čisto neprimerne ali nepotrebne. Zenska dipolmacija lahko pomaga možu iz zagate. Če kak teden prej mu lahko mimogrede sugerira kakšno idejo, mu neviljivo izrazi svojo željo po tem ali onem, in če ve, da je pozabljen, lahko to operacijo ponovi. V veliki večini primerov bo mož, olajšan neprijetne skrbi, končno naredil ženi »presenečenje« in žena bo to presenečenje tudi pokazala, in upravičeno, kajti darilo bo prav tako, »kot ga je želela«.

Za prijatelje in sorodnike velja tole pravilo: raje ne predragih daril, da se ne bi čutili oni potem dolžne, da enako vračajo; drugič pa: taka darila, ki so sorazmerna z zaupnostjo, ki vlada med vami.

Kako se bomo oblekle za domače praznovanje božičnega ali silvestrovega večera med prijatelji in sorodniki?

Ker sta to dve svečani priložnosti, si lahko tudi doma nadenemo slovesnejše oblačilo. Seveda je odvisna izbira predvsem od tega, če lahko pridejo tudi osebe, ki jih bomo povabile, v toaletah, kajti drugače bi jih spravile v zagato. Da naj bi bilo praznovanje v domačem, intimnem krogu čimbolj prijetno, in to postaja vedno bolj zaželena rešitev spričo gneče v vseh javnih prostorih tako v mestu, kot v gorskih hotelih, pripravimo praznično, a udobno naše stanovanje in same sebe. Atmosfera ob drevescu, jaslicah, ob topli svetlobi sveč in ob skoraj skrivnostni glasbi tega praznika nas privede do tega, da se tudi mi od znotraj in od zunaj praznično odenemo.

Ni treba dolgih večernih toalet ali oblek za najbolj slovesne priložnosti: Mehka enostavna obleka brez rokavov iz laméja ali lahnega šifona, ali iz temnega brokata, okrašena z našitki, bo dopolnjevala sijaj božičnih »balonov«, zvezd in trakov ter se boste res praznično počutile.

Če bodo tudi majhni otroci prisostvovali vašemu praznovanju, tudi njih oblecite v praznične obleke: za deklice so primerne obleke iz žameta v pastelnih barvah z okraski iz čipk, za dečke pa seveda hlečke, srajčka in volnen jopič; da bo tudi fantek »eleganten«, mu navežimo metuljčka okoli vratu.

Moški so seveda najmanj slikovit element v tem okolju, a prispevali bodo eleganten ton, če bodo v temnih oblekah.

MARTINA

POSVETOVANJA Z JOHNSONOM

Britanski ministrski predsednik Wilson je prispel v sredo zvečer na letališče Kennedy v New Yorku. Ostal bo tam na kratkem obisku, med katerim bo imel razgovore s predsednikom Johnsonom. V četrtek je imel govor v glavnem zboru Združenih narodov. Razgovore z Johnsonom pa bo imel v petek.

Obisk britanskega ministrskega predsednika pri Združenih narodih smatrajo za posebno važen za rešitev rodezijske krize.

Nemški kancler Ludvig Erhard pa bo prispel v nedeljo v Washington na razgovore s predsednikom Johnsonom. Razgovori bodo trajali v ponedeljek in torek.

KRIVCI BOŽIČNE TRAGEDIJE IZ LETA 1963

Posebna komisija grške trgovinske morarice je končala preiskavo o požaru, ki je nastal na grški ladji »Lakonia« in povzročil smrt 125 ljudi. Komisija je obtožila kapitana in dva ladijska častnika hude malomarnosti. Nadaljnjih pet mož posadke je obtožila lahkomišelnosti. Ladja »Lakonia« se je zaradi požara potopila 23. decembra 1963 v bližini Madeire.

Kot je ugotovila komisija, se kapitan Matteo Zarbis in častnik Dimitrij Malmas in Spiridion Angelopoulos niso pobrigali za varnostne ukrepe na krovu, tako da jim ni uspelo v redu evakuirati ladje, požar pa so gasili čisto diletantsko. Komisija si je pridržala pravico, da pozneje objavi sankcije proti obtoženim članom posadke.

Novica o požaru na ladji »Lakonia«, in o njeni potopitvi ter dramatične zgodbe tistih, ki so se rešili, so prežele s tragičnim vzdušjem božič leta 1963 in ta tragedija na morju je pretresla ves svet, zlasti pa grško javno mnenje, ki se še zdaj živo spominja tega dogodka.

DOBER VZGLED IZ JUŽNE AMERIKE

Argentina in Čile sta sklenila mirno rešiti svoj zapleteni spor zaradi obmejnega področja, imenovanega »Puščavska laguna«.

Skupno uradno poročilo, ki so ga objavili v Buenos Airesu in v Santiagu, pravi, da sta se obe državi odločili ustanoviti mešano komisijo, ki bo preučila in rešila to mejno vprašanje.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

JUBILEJNA SEZONA 1965-66

V KATOLISKEM DOMU V GORICI
V NEDELJO, 19. DECEMBRA OB 16. URI

Saša Skufca (Po Grimmu)

JANKO IN METKA

OTROSKA SPEVOIGRA V TREH DEJANJIH

V KULTURNEM DOMU V TRSTU

J. Robert — J. Duvivier — H. Jeanson

MARIE — OCTOBRE

IGRA V DVEH DEJANJIH

Režija: BRANKO GOMBAC

Scena: DEMETRIJ CEJ

Prevod: BRUNO HARTMAN

V naslovni vlogi nastopa prvakinja ljubljanske
Drame

STEFKA DROLCEVA

V sredo, 22. decembra ob 21. uri (Premierski abonma); V četrtek, 23. decembra ob 21. uri (Abonma prva ponovitev); V soboto, 25. decembra ob 16. uri (Okoliški abonma); V nedeljo, 26. decembra ob 16. uri (Abonma nedeljski popoldanski); V torek, 28. decembra ob 20. uri (Študentski abonma); V sredo, 29. decembra ob 21. uri (Sindikalni abonma); V četrtek, 30. decembra ob 21. uri (Invalidski abonma).

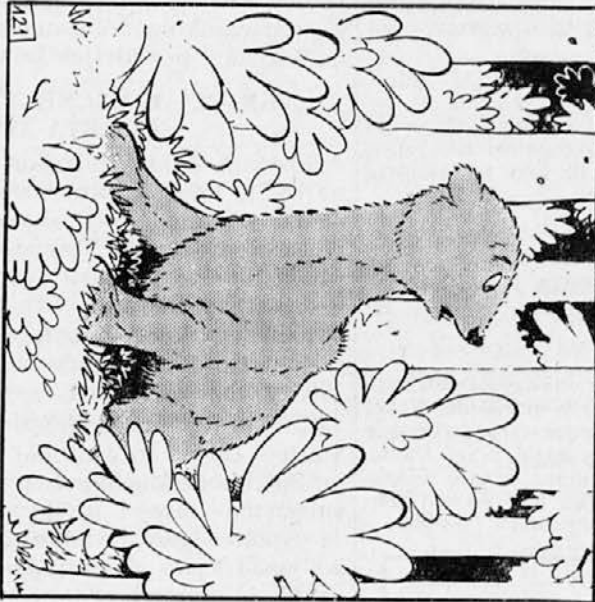
ZA
NAŠE
NAJMLAJŠE

Snežek

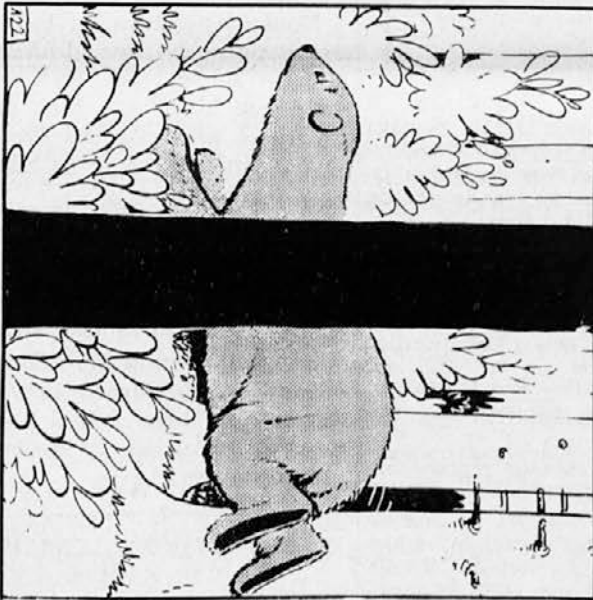
21

piše in riše
Miki Muster

121. V dopoldanskih urah sta dospela do jezera. Napila sta se vode, potem pa sta se zavlekla v goščavo, da bi tam prespala vročno visokega sonca. Starčka je trčno zadremala in ni opazila, da se ji je mladič skobacal iz narročja in se oddaljil od nje. Zdaj je prestrašeno planila pokonci in čhupano obracala glavo na vse strani. Kje je Rjavček?

122. Pristihnila je. Od jezera sem je zaslišala nekako premetavanje in sopihanje, vmes pa stoka nje. Kiri ji je zlečevala. Spoznala je glas svojega mladiča. Nekdo je napadel Rjavčka. Kot bi jo izstrelili, se je pognala skozi obrežno grmovje. Vse so se lomile pod njeno težo in s survo silo je razmikala goste grmovje. V velikih skokih je prvirhala na plano.

123. Tu pa je obstala kot pribita. V visoki travi sta se v sridnem boju valjala njen mladič in nekdo kosmato belo bitje. Sopi trave so leteli po zraku. Borca sta hlastala drug po drugem z ostrimi zobmi in se ruvala kot za stavo, pri tem pa sopihala kot kovaška mehora. Kosmatinka je obupano premišljevala, kaj naj stori.

118. Najprej sta se le od daleč ovtahavala. Snežek je bil bolj nezupljiv. Videl je, da je tujec prav tak medvedek kot on, le da njegov kožuh ni bel, temveč rdečastorjav. Bela je bila le lisa okoli njegovega vratu, kot da bi nosil ovrtahek. Njegove oči pa so prijazno gledale in v njih ni odkriti niti sence sovrašiva.

119. To mu je vtilo poguma in stopil je korak proti njemu. Tudi rjavi medvedek se je premaknil, rakar sta spet obstala in se ponovno opazovala. Njuna zaupljivost je rasla in dobrodrušna radovednost je premagala strah. Stekla sta drug k drugemu in staknila vlažna smrčka. To je pomnilo prijateljstvo, postala sta si brata.

120. Medtem ko se je rjavi medvedek seznanil s Snežkom, je njegova mati, stara medvedka Kosmatinka, dremala v hladni senci medalec od jezera. Z Rjavčkom sta iskala primerno lovišče, kajti na kraju, kjer sta bivala doslej, se je naselil star medved samotar, ki je napadal tudi člane lastnega rodu. Zato se mu je medvedka rajje umaknila.

